

Omelija fis-Solennità tan-Nawfragju tal-Appostlu Missierna San Pawl

Il-Ġimgħa 10 ta' Frar 2023

Knisja parrokkjali ta' San Pawl Nawfragu, il-Munxar

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Għawdex

NITGHALLMU NITTRATTAW MAL-ĠID

Li kieku dalghodu kellna nippruvaw inwieġbu bis-serjetà għall-mistoqsija: 'Imma jien nista' ngħid li jien ta' Pawlu jew le? Imma Malta u Għawdex għadhom ta' Pawlu jew le?', xi tkun ir-risposta tagħna? Ara taħsbu li Malta u Għawdex ma għadhomx ta' Pawlu għax diehel l-abort, għax daħal id-divorzju, għax hawn hafna li jisseparaw, u ż-żwieġ ma għadux sagru u realtà qaddisa bħalma kien qabel! Ara taħsbu li Malta u Għawdex ma għadhomx ta' Pawlu għax ma għadniex immorru knisja u nitolbu! Mela għalfejn Malta u Għawdex ma għadhomx ta' Pawlu? Iva, għal dan kollu li għidna, imma mhux biss. Hemm maltemp, hemm baħar aktar imqalleb, aktar profond, li qieghed jhedded lil din id-dgħajsa, dan il-ġifen tal-komunità Nisranija Maltija u Għawdxija, u bil-mod il-mod qieghed ikisser din il-Knisja, din id-dgħajsa, dan il-ġifen, din il-komunità li temmen. U minflok qieghed iwassalha f'art helwa – f'Melita, Malta – qed iwassalha biex tegħreq fil-fond ta' baħar, sinjal tal-mewt.

X'inhu dan il-baħar? X'inh i din it-theddida kbira li qieghda teqred bil-mod il-mod il-fidi tagħna, is-sens ta' Alla minn go qalbna u pajjiżna? Għax dan kollu li semmejna – abort, divorzju, separazzjonijiet, nuqqas ta' talb, nuqqas ta' sens ta' dnuq, droga – ġej kollu minn haġa waħda: min-nuqqas ta' bżonn ta' Alla fil-ħajja tagħna. Ġej kollu minn idea li Alla ma għandniex bżonn – hija idea żbaljata kemm tridu, idea falza kemm tridu, imma falza kemm hi falza u żbaljata kemm hi żbaljata, daħlet fil-qalb u fil-moħħ ta' hafna minna, biex ma ngħidx ta' kollha kemm aħna. U x'wassalna biex indaħħlu din l-idea?

Nixtieq li hawn nirriflettu tassew, u nieqfu bħala nies maturi u adulti naħsbu bis-serjetà fuq dak li qieghed u ser jiġri mill-fidi tagħna. X'wassal biex lil Alla ma nħossux il-bżonn tiegħu daqs qabel? X'wassal biex xi hadd jew xi haġa jiehu l-post li Alla kellu fil-qalb tagħna u fil-moħħ tagħna, b'mod speċjali aħna l-Maltin u l-Għawdxin? In-nuqqas ta' kapaċità tagħna kif nittrattaw mal-ġid, mal-flus. Din hija l-problema li nħoss li qieghda fl-għeruq ta' dak kollu li qieghed jiġri f'pajjiżna, ta' dak kollu li qieghed iwassal biex aħna ma nibqgħux Għawdxin u Maltin ta' Pawlu, anki jekk aħna ngħajtu u nishqu li Pawlu huwa ta' Malta. Mhux il-flus fihom infushom, mhux il-ġid fih innifsi, imma l-mod kif il-flus u l-ġid qed jagħmuna.

Darba Ġesù fil-Vanġelu qal: "Jew Alla, jew il-flus" (ara Mt 6:24). U Ġesù għandu raġun bħal dejjem. Kien jaf Ġesù li l-bniedem meta jhossu żgur b'mod żbaljat, b'mod falz – għax inti, għandek kemm għandek flus, qatt ma inti fiż-żgur; mingħalik għax għandek il-flus, allura qieghed fiż-żgur – ma jhossx aktar il-bżonn ta' Alla fil-ħajja. Mhux talli hekk, talli b'mod żbaljat il-flus iġagħluni nħossni alla, li jien fil-poter, li jien nista' niddeċiedi waħdi. U minħabba f'hekk il-konsegwenzi li għadna kif semmejna. Allura jien nista' niddeċiedi jien fuq ħajti, fuq il-ħajja ta' haddieħor, fuq il-ġid ta' madwari. Jien nista' niddisponi kemm irrid minn fuq l-art, minn fuq il-proprjetà, minn fuq il-persuni, minn fuq dak kollu li jien, għax jien inhossni b'mod falz alla tas-sitwazzjoni. Allura nispiċċa mhux nuża u ninqeda, imma nabbuża, inkisser, neqred, u bil-mod il-mod mingħajr ma ninduna nispiċċa biex neqred lili innifsi.

Din hi l-problema kbira tagħna l-Maltin u l-Għawdxin. Għadna ma aħniex kapaċi nittrattaw *b'mod Kristjan* mal-ġid, mal-flus li ġew fuqna bħala rigal, bħala don ta' Alla. Il-flus u l-ġid

hadu post Ġesù Kristu. Minflok dawn ressquna u għenuna biex nindunaw bl-imħabba b'xejn, bil-providenza li Alla għandu kontinwament miegħi, ma' kull wieħed u waħda minna, dawn b'mod żbaljat, illużorju u miskin gaghłuni nħossni fil-poter, alla tas-sitwazzjoni. Allura meta tinqalagħli xi haġa, meta tinqala' marda, neħodha bi kbira, hafna aktar milli kienu jeħduha bi kbira n-nanniet u l-antenati tagħna. Meta tigrì xi haġa li mhux suppost ġrat għax mhix fil-pjan tiegħi, naqa' fi kriżi, f'dipressjoni, nirribella hafna aktar mill-antenati tagħna. L-antenati tagħna qatt ma dahlu fl-illużjoni li huma allat, li kollox jiddependi minnhom għax għandom il-flus u l-ġid. Imma aħna dħalna f'din l-illużjoni u, għalkemm għandna aktar ġid, qegħdin inbatu aktar milli kienu jbatu missirijietna. Huma kellhom aktar problemi u aktar diffikultajiet, imma kienu aktar b'saqajhom mal-art, kellhom anqas ħolm u ħsibijiet f'rashom milli għandi jien għax mingħalija jien alla għax għandi l-ġid.

Din l-istorja li għadna kif smajna (Atti 27:16–28:10) tgħallimna proprju liema hi l-art l-aktar fertili li ssib il-Kelma ta' Alla. Min jaf kemm-il darba immaġinajnieha din l-istorja aħna u nisimghuha. Immaġinaw lil Pawlu flimkien ma' dawn il-276 ruh fuq il-ġifen li jtilqu minn Kawda. L-ewwel u qabel kollox jippruvaw ifittxu l-kenn fi Kreta. Imma x'jiġrilhom dawn? Isibu riħ qawwi li flok jifagħhom fil-port ta' Feniċi fi Kreta, iqabbizhom 'il barra, johroghom f'nofs il-Mediterran. Jghidilna l-Atti tal-Appostli li dawn kellhom iħallu l-ġifen għal riħu.

Immaġinaw aħna x'jiġrilna llum meta nitilfu, anki ftit, ftit il-kontroll tas-sitwazzjoni. Meta jkollok tifel jew tifla li mhux preċiż kif immaġinajthom, meta tinqala' xi haġa fis-saħħa li mhux eżatt kif stennejt, meta tinqala' problema ekonomika jew mhix, tar-relazzjonijiet, kif issir, kif tispicċa, tippanikkja! Ma għandniex il-kapaċità, bħal dawn missirijietna, li nintelqu mar-riħ. U aħna nafu li hafna drabi fil-ħajja nispiċċaw ikollna nintelqu mar-riħ b'hafna tbatija u diffikultà, għax ma aħniex imdorrijin nintelqu mar-riħ. U ma ninsewx li dan ir-riħ kien ir-riħ tal-Ispirtu s-Santu, kien ir-riħ ta' Alla li wassal lil dan il-ġifen u lil Pawlu fuq il-gżira tagħna. Imma hafna drabi meta jkun ir-riħ, meta nitilfu l-kontroll – u dawn il-ġranet nafu x'jiġifieri bil-maltemp li għexna u li qegħdin ngħixu – aħna nispiċċaw inhossuna verament mitlufin. Għax mhux is-soltu. Is-soltu ngħixu fl-illużjoni li bil-ġid, bil-kapaċità tagħna, bil-flus kapaċi nikkontrollaw kollox, kapaċi naslu fejn irridu. Imma din hija illużjoni.

Bil-mod il-mod dan ir-riħ tal-Ispirtu ta' Alla jibda jnezzagħhom, lil dan il-ġifen jibda jżarmah. San Luqa jghidilna li kellhom qabelxejn itellgħu d-dgħajsa fuq il-ġifen, għax kienu ser jtilfuha. Imbagħad kellhom jorbtu l-ġifen biċ-ċimi. Kellhom sistemi l-antenati tagħna biex il-ġifen jippruvaw isaħħuh fil-maltemp u jorbtuh kemm b'mod orizzontali u kemm b'mod vertikali, b'ċimi b'tali mod li jkun jiflaħ għad-daqqiet qawwijin tal-mewġ. San Pawl u šhabu fl-Atti tal-Appostli jkollhom tlett ijiem tassew koroh, l-ewwel tlett ijiem ta' dan il-vjaġġ. Fl-ewwel ġurnata, minbarra li jorbtu l-ġifen biċ-ċimi, kellhom jagħmlu xi haġa li aħna ma nagħtux kasha, imma għalihom kienet xi haġa kbira. U għalina kieku nagħtu kasha hija wisq akbar. Kellhom inizzlu l-qluġh. X'jiġifieri tnizzel il-qluġh? Ma baqagħlek ebda kontroll ta' dak li qed jiġri, għax bil-qluġh jistgħu jagħtu direzzjoni 'l hawn jew 'l hemm lil dak il-ġifen. Kellhom inizzlu l-qluġh fl-ewwel ġurnata.

Fit-tieni ġurnata x'kellhom jagħmlu dawn li ġew fl-art tagħna biex hallewlna l-aktar haġa għažiża li għandna, lil Ġesù Kristu? L-Atti tal-Appostli jghidulna li kellhom jarmu t-tagħbija kollha kemm hi fil-baħar. Ibqgħu ċerti li dakinhar mhux bħal-lum, biex tagħmel vjaġġ bħal dak u taqsam il-Baħar Mediterran, kien rari, ma kienx daqshekk frekwenti, bħalma ngħidu aħna hu l-vapur fi żmienna. U allura meta jkun se jitleq ġifen minn art għall-oħra, dak li kienu jistgħu jgħabbu fuqu, b'mod speċjali munizzjon – bħalma jista' jkun qamħ, qolol, id-diversi ħxejjex li jiġu min-naħa tal-Lvant, id-drapp – kienu jippruvaw jgħabbuh fuq ġifen

wiehed. U dawn kellhom jarmu kollox. Fit-tieni jum kellhom jarmu l-ġid kollu li kien hemm fuq il-ġifen. Dan ir-riħ iżarma lil dan il-ġifen biex iwasslu fejn għandu jwasslu. Kollha kemm huma waslu qawwijn u sħaħ, imma waslu fejn kellhom jaslu mhux bil-ħila tagħhom, imma bil-ħila ta' dak ir-riħ, bil-ħila tal-Ispirtu ta' Alla, bil-ħila ta' Alla li jmexxi l-istorja.

X'jiġri fit-tielet jum? Jgħidilna San Luqa li fit-tielet jum ikollhom saħansitra jarmu l-ġhodda tal-ġifen, l-istess affarijiet li huma essenzjali biex jivvjaġġaw. Allura l-ankri żejda li kellhom, xi arbli żejda li kien hemm għal li jista' jkun, dak kollu li kien hemm marbut. Aħna kieku llum ngħidu: l-ispare parts tal-ġifen. San Luqa jgħidilna li kien fit-tielet jum, in-numru perfett – imma perfett fil-ħażin, fid-diżgrazzji, perfett bil-maqlub. Immaġinaw dawk kif setgħu jhossuhom u immaġinaw kif inhossuna aħna, għax dan jiġri lilna wkoll fil-ħajja tagħna. Il-Mulej bil-mod il-mod jibda jżarmana, jibda jhottna u aħna nibdew nirribellaw, daqskemm inhossuna allat. Anqas ma nhossni alla tas-sitwazzjoni, aktar naċċetta; aktar ma nhossni alla, aktar nirribella. Aktar ma nhossni li kollox jiddependi minni, aktar sejjer nirribella, anqas inkun kapaċi naċċetta s-sitwazzjoni u neħodha b'serenità; aktar ser nippanikkja, aktar ser inhossni sfortunat u ddiżgrazzjat.

San Luqa jkompli li għal erbatax-il lejl – ma jgħidx erbatax-il jum – “la rajna xemx, lanqas kwiekeb”; vjaġġ fid-dlam. Alla, kif qed iħott u jżarma lil dan il-ġifen, hekk irid iħott u jżarma lil kull wiehed u waħda minna, kif ukoll iħott u jżarma anki lill-Knisja, lill-komunità li temmen. Iħottha u jżarmaha, għax mhux bil-qawwa tal-poter, mhux bil-qawwa tal-ġid, mhux bil-qawwa tar-raġuni tagħna, dak li naħsbu aħna, imma bil-qawwa ta' dan ir-riħ naslu sal-port tas-salvazzjoni. U jżarmana u jġibna foqra l-Mulej, kollha kemm aħna, biex ma nimxux bl-illużjoni li jagħtuna l-flus, li jagħtina mammona, li aħna fil-poter, li aħna bis-saħħa f'idejna. Meta tiġi xi marda fik, x'jiġri? Meta tinqala' problema jew xi diffikultà, x'jiġri? Noqogħdu attenti, għax jew aħna nistgħu nirribellaw, neħduha kontra Alla, kontra tagħna nfusna, kontra xulxin, jew inkella nindunaw min tassew aħna. Aħna m'aħniex allat. Aħna sempliciment bastiment fil-maltemp immexxi bir-riħ.

U jkompli San Pawl... u hawn tiġi s-sbuhija ta' dan ir-rakkont. Wara l-erbatax-il-lejl, jibda jisbaħ, u kif jisbaħ il-bahrin jindunaw li qegħdin joqorbu lejn l-art. Jiskandaljaw u jsibu għoxrin qama. Jerggħu jiskandaljaw u jsibu ħmistax, u l-jum jisbaħ u jqum San Pawl bilwieqfa, u jkellem lil dawk li kienu qed jisimghuh b'qalbhom maqtugħa fuq il-ġifen. Żgur li San Luqa qed jirrakkonta xi haġa li mhux bilfors ġrat preċiż kif qed jgħidilna. Immaġinaw lil San Pawl iqum u jurihom xaqq ta' dawl f'dak id-dlam: “Isimghuni, jien dal-lejl deherli l-anġlu tal-Mulej”. Tliet affarijiet qallu: “Int għad trid tidher quddiem Ċesri”; “Hadd mhu ser jintilef minn fuq il-ġifen”, u “Jeħtieġ taħbtu ma' ġzira”.

Il-Kelma ta' Alla tkellimna f'nofs ta' lejl, fl-erbatax-il lejl mudlam tal-ħajja tagħna. Il-Kelma ta' Alla tkellmek meta l-Mulej ikun qed iżarmak bil-mod il-mod, meta tkun qiegħed tiflel il-kontroll minn fuq ħajtek, minn fuq dawk ta' madwarek, minn fuq dak li qed jiġrilek. Kemm-il darba tiġrilna fil-ħajja, u flok nifthu widnejna għall-Kelma li tkellimna f'nofs ta' lejl, fil-maltemp, nagħlquhom, nirribellaw għal Alla! Kemm hu messagġ qawwi, f'nofs ta' lejl, meta ma baqagħlhom l-ebda tama li jsalvaw! Din il-Kelma ta' Alla li ddedikajna din is-sena pastorali kollha kemm hi għaliha, tkellmek f'nofs ta' lejl, fil-lejl ta' ħajtek, fil-lejl tal-komunità Nisranija, fil-lejl tal-Knisja. Il-Kelma ta' Alla titkellem, u l-Anġlu ta' Alla, dan il-messagġier ta' Alla, ikellimna fuq il-ħelsien: “Hadd minnkom mhu ser jintilef”. Mela dan hu l-ewwel dawl billejl.

Wara li jisbaħ, San Pawl iqum bilwieqfa f'nofshom u jghidilhom: "U issa trejqu, ejja nieklu". U x'ikla jagħmel San Pawl fuq id-dghajsa? Jaqbad il-hobż, ibierku, jaqsmu u jrodd ħajr lil Alla u jagħtihulhom. Il-verb Grieg huwa 'ewkaristija' – jagħtihom l-Ewkaristija, jiċċelebra l-quddiesa, proprju hu u jisbaħ, għax il-quddiesa hi d-dawl fl-iljieli tal-ħajja tagħna. L-Ewkaristija hija t-tama hemm fejn ma jibqgħalniex tama, hemm fejn inkunu qtajna qalbna għalkollox. Allura mhux biss nindunaw li l-flus ma jagħmluniex allat, imma nindunaw li l-Kelma ta' Alla u l-Ewkaristija huma l-ikel għall-ħajja tagħna.

Kieku kellkom tergħu taqbd u l-Atti tal-Appostli, tindunaw li qabel ma Luqa jghid li Pawlu qam bilwieqfa u qal li l-Anġlu tal-Mulej ġie jkellmu billejl, jghid li kienu ilhom erbatax-il jum ma jieklu xejn, kienu ilhom ma jitrejqu b'xi ħaġa. U Pawlu jqum bilwieqfa u jrejjaqhom bil-Kelma ta' Alla. U l-istess ħaġa qabel ma jiċċelebraw l-Ewkaristija. Kienu ilhom erbatax-il jum ma jieħdu xejn, u Pawlu jqum bilwieqfa u jghidilhom: "Issa qumu u ħudu xi ħaġa", u jitmagħhom il-hobż tal-Ewkaristija. Dan hu l-hobż ta' dawk li qegħdin fit-triq: l-Ewkaristija. Dan huwa l-ikel ta' dawk li qegħdin fid-dlam. Dan huwa l-ikel ta' dawk li qegħdin fil-maltemp, ta' dawk li qed jibzġu li jegħrqu, ta' dawk li qatgħu qalbhom. Imma l-flus – din hija r-realtà tagħna n-nies li qegħdin fil-maltemp, li għandna bżonn, li qegħdin negħrqu – din ir-realtà tagħna tnessihulna. Il-flus inessuna din ir-realtà prekarja tal-bniedem u jgagħluna naħsbu li aħna xi ħaġa, li aħna allat.

Jiena nixtieq nagħmel talba lil San Pawl dalgħodu u nikkonkludi biha, talba sempliċi ħafna. Nitolbu lil San Pawl mhux tant biex ineżzagħna. Il-ħajja minnha nfisha tneżzagħna bil-mod il-mod mingħajr ma nindunaw. Forsi ħafna minna għandna esperjenza ta' anzjani li bil-mod il-mod jibdew jitolfu s-saħħa, jibdew jitolfu wkoll is-sensi, jibdew ukoll jitolfu l-menti. Kulma jmur huwa l-Ispirtu ta' Alla li jibda jneżzagħek mingħajr ma tinduna, mhux għax hu kattiv, iżda għax din hi r-realtà tagħna. Aħna bnedmin dgħajfa, imma ngħixu bl-illużjoni li aħna xi ħaġa. Din l-illużjoni tikber aktar ma għandna ġid. Aktar ma għandek ġid, aktar mingħalik li inti xi ħaġa. Allura jien lil San Pawl nixtieq nitolbu f'isimna lkoll biex jgħinna f'dan iż-żmien li qed ngħixu, żmien ta' ġid, mhux biex ineħħilna l-ġid, imma biex jgħallimna nittrattaw mal-ġid, biex jgħallimna li dan il-ġid huwa providenza ta' Alla. Imma dan il-ġid huwa tagħna lkoll u l-ġid irid jinqasam bejnietna kif għamlu dawk ta' qabilna li ma kinux Kristjani. Fl-Atti tal-Appostli naqraw li "tawhom kulma kienu jeħtieġu", kemm kif waslu u kemm qabel ma telqu. Aħseb u ara aħna illum li ninsabu f'sitwazzjoni ekonomika, kulturali u soċjali forsi ħafna aħjar minn dawk ta' qabilna; imma ninsabu f'sitwazzjoni umana u spiritwali forsi aktar fqira minn dawk ta' qabilna.

Nitolbuh lil San Pawl dalgħodu f'din l-Ewkaristija biex jgħinna nagħrfu li l-flus huma mezz mhux skop, biex jgħinna niddizassoċjaw ruħna mill-kwantità tal-flus li għandna. Ma nqisux lilna importanti jew anqas importanti skont kemm għandna jew ma għandniex. Anzi, aktar ma għandna aktar għandna nroddu ħajr lil Alla għax hu l-għajn tal-ġid tagħna, u aktar għandna biex nagħmlu karità, biex inkunu ġenerużi mal-oħrajn, ma' dawk li ma għandhomx.

Nafu x'qed jiġri madwarna, x'qed jiġri fl-Ukrajna. Intom għamiltu xi ħaġa sabiħa tassew, għamiltu dawn il-kutri flimkien ma' flus u ġid ieħor li qegħdin jibagħtu. Aħna dawn il-ġranet hassejnien mhedda minn dan it-temp ta' ksieħ u ta' xita. Immaġinaw x'qed jiġri t-Turkija u s-Sirja bħalissa! Il-moħħ tagħna mhux kapaci jaħseb dak li jgħaddu minnu dawk in-nies, għax naqgħu fi kriżi kollha kemm aħna. Ma nibqgħux hawn, kieku noqogħdu nirriflettu tassew x'inhu jiġri hemmhekk. Ejjew nitolbu lill-Mulej biex inroddu ħajr tal-ġid li tana u naqsmuh ma' ħutna fil-bżonn.